luovat | LUOVAN TYÖN TEKIJÄT JA YRITTÄJÄT

Lausunto EU-rahoituskehyksestä 2028-2034 7.10.2025

Luovat alat tarvitsevat panostusta kasvuun ja kehittymiseen

Kotimaiset luovat alat kiittävät mahdollisuudesta lausua EU:n monivuotisesta rahoituskehyksestä 2028–2034 ja erityisesti sen osana esitetystä AgoraEU-ohjelmasta. Luovat alat tunnistavat ohjelmassa merkittäviä mahdollisuuksia, mutta myös huolenaiheita, jotka on syytä ottaa vakavasti huomioon jatkovalmistelussa.

1. Luovien alojen merkitys

Luovat alat ovat Suomessa merkittävä kasvuala, jonka taloudellinen koko on noin 16,7 miljardia euroa kun mukana otetaan sekä yksityissektorin ja yhteiskunnallisten toimijoiden talous.

Ne työllistävät yksin Suomessa noin 130 000 henkilöä, ja niiden osuus bruttokansantuotteesta on 3,2 % ja työllisyydestä 2,9 %. Alat edistävät taloudellista kasvua, kulttuurista monimuotoisuutta, demokratiaa ja sosiaalista osallisuutta. EU:n tasolla nämä prosenttiosuudet ovat suurempia, joten ne ovat erittäin keskeisiä EU:n kilpailukyvyn ja strategisen autonomian kannalta.

2. AgoraEU-ohjelman mahdollisuudet ja riskit

AgoraEU-ohjelman yhdistäminen nykyisistä Creative Europe-, Media- ja CERV-ohjelmista yhdeksi kokonaisuudeksi voi lisätä hallinnollista tehokkuutta ja synergioita kulttuurin, median ja kansalaisyhteiskunnan välillä.

Julkisuudessa olleiden tietojen mukaan ohjelman budjetti olisi kasvamassa noin 8,6 miljardiin euroon, josta kulttuurille varattaisiin 1,8 miljardia euroa. EU-tason järjestöissä tämä on nähty positiivisena kehityksenä. Kansallisena toimijana meillä ei ole vielä tarkempaa tietoa asiasta.

Kuitenkin kulttuurialan toimijat ovat ilmaisseet huolensa siitä, että Creative Europe -ohjelman erillisyys katoaa, mikä voi heikentää kulttuurin näkyvyyttä ja asemaa EU:ssa. Erityisesti musiikkialan osalta huolta herättää se, ettei ohjelmassa olisi jatkoa Music Moves Europe -aloitteelle, eikä myöskään European Music Observatoryn kaltaisia tiedonkeruun rakenteita ole vahvistettu.

3. Tarve strategiselle kulttuuripolitiikalle

AgoraEU:n ei tule jäädä pelkäksi rahoitusinstrumentiksi. Sen kautta on rakennettava johdonmukaista ja pitkäjänteistä EU-tason kulttuuripolitiikkaa. Tämä edellyttää sektorikohtaisten ohjelmien jatkamista ja kehittämistä, tiedonkeruun ja tutkimuksen vahvistamista sekä eettisten ja reilujen periaatteiden noudattamista erityisesti digitalisaation ja tekoälyn käytössä.

4. Tekijänoikeudet, AI ja eettinen digitalisaatio

Nykyisessä digitalisaation ja tekoälyn kiivaassa kehityksessä tulee huomioida tekijänoikeuksien suoja, reilu korvaus sisällöntuottajille sekä koulutus että output-vaiheessa sekä tekoälyn käytön läpinäkyvyys ja eettiset periaatteet.

Nämä ovat keskeisiä edellytyksiä luovien alojen kestävälle kehitykselle ja kulttuurisen monimuotoisuuden turvaamiselle.

5. Rahoituksen riittävyys ja poliittinen tuki

Vaikka AgoraEU:n budjetin katsotaan kasvavan, sen osuus koko EU-budjetista jää edelleen suhteellisen pieneksi. Se ei ole riittävä suhteessa luovien alojen merkitykseen. Rahoituksen kasvu olisi hyvä alku, mutta se ei yksin riitä.

Tarvitaan myös strategista tukea, poliittista näkyvyyttä sekä pitkäjänteisiä toimenpiteitä, jotka tunnistavat kulttuurin ja luovien alojen sosiaalisen, taloudellisen ja demokraattisen merkityksen ja auttavat luovia aloja kehittymään sekä kulttuurisen merkityksensä että taloudellisen vaikuttavuutensa takia.

6. Suomen kanta ja jatkotoimet

Suomen kanta -asiakirjassa tuetaan rahoitusohjelmien yhdistämistä ja hallinnollisen taakan vähentämistä. Luovat alat tiedostavat tämän tavoitteen hyvät puolet, mutta korostavat, että yksinkertaistaminen ei saa johtaa kulttuurialan erityispiirteiden hämärtymiseen, luovien alojen kehittämiseen pitää panostaa aiempaa enemmän ja strategisemmin. Luovien alojen rahoitus ja ohjelmat on turvattava osana EU:n strategista kokonaisuutta.

Espoossa 7.10 .2025

Vappu Aura
Puheenjohtaja

Lauri Kaira
Edunvalvontajohtaja

Jäsenjärjestöt. Luovat ry:ssä ovat mukana seuraavat luovan alan järjestöt:

- Audiovisual Producers Finland – APFI ry
- Avate – Audiovisuaalisen alan tekijät ry
- Forum Artis ry
- Gramex äänitemusiikin tekijänoikeusjärjestö ry
- Kirjallisuuden tekijänoikeusjärjestö Sanasto ry
- Kopiosto ry
- Kuvasto visuaalisen alan taiteilijoiden tekijänoikeusjärjestö ry
- Musiikkituottajat – IFPI Finland ry
- Suomen Kirjailijaliitto
- Suomen Musiikintekijät ry
- Suomen Musiikkikustantajat ry
- Suomen Muusikkojen Liitto ry
- Suomen Säveltäjät ry
- Säveltäjäin Tekijänoikeustoimisto Teosto ry
- Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskus ry – TTVK